

Załącznik nr 1
do Uchwały nr.....
Rady Gminy Damnica
z dnia ..... 2009 r.

**PLAN
ODNOWY MIEJSCOWOŚCI
Domaradz
na lata 2009 - 2016**

SPIS TREŚCI:

WSTĘP

1. Charakterystyka miejscowości Domaradz	str. 3
1.1. Rys historyczny miejscowości Domaradz	str. 3
1.2. Położenie miejscowości	str. 4
1.3. Ludność na terenie sołectwa	str. 4
1.4. Charakterystyka ogólna	str. 5
2. Inwentaryzacja zasobów służących odnowie miejscowości	str. 5
2.1. Zasoby naturalne	str. 5
2.2. Turystyka	str. 6
2.3. Zabytki	str. 7
3. Misja	str. 8
4. Analiza SWOT	str. 8
4.1. Mocne strony i słabe strony	str. 8
4.2. Szansy i zagrożenia	str. 9
5. Priorytety i cele strategiczne	str. 9
6. Harmonogram przedsięwzięć przewidzianych do realizacji	str.12
7. Analiza i podsumowanie	str.16

WSTĘP

Skuteczne i efektywne rozwiązywanie problemów społeczno - gospodarczych w celu coraz lepszego zaspokojenia potrzeb mieszkańców sołectwa nie może być oparte na metodach prób i błędów, licząc na szczęśliwy zbieg okoliczności, czy też przypadek. Nasze funkcjonowanie w lokalnej społeczności nie może być podporządkowane takim maksymom, jak: „funkcjonujemy z dnia na dzień i jakoś to będzie” lub „nie myślmY zbyt wiele o przyszłości, bo i tak będzie inaczej niż przewidywaliśmy”.

Taki sposób myślenia i postępowania, zarówno w obecnej, jak i przyszłej rzeczywistości będzie stawał się w coraz większym stopniu czynnikiem utrudniającym działania na rzecz odczuwalnej poprawy warunków życia społeczności lokalnej.

Ponadto, członkostwo Polski w Unii Europejskiej stwarza realną szansę na skorzystanie z pomocy finansowej tej organizacji, w celu realizacji różnego rodzaju przedsięwzięć rozwojowych. Warunkiem wstępnym jej uzyskania jest posiadanie długoletnich planów rozwoju i działań realizacyjnych.

Rada Sołecka Domaradz, w celu opracowania takiego Planu Odnowy Miejscowości i działań realizacyjnych odbyła wiele konsultacji ze społecznością lokalną wykorzystując ich wiedzę i doświadczenie oraz analizując pomysły i przekonując ich do konieczności sporządzenia i określenia celów planu rozwoju.

W trakcie prowadzonych konsultacji wytworzyła się integracja społeczności wokół wspólnych problemów, interesów i przyszłych celów.

Proces tworzenia Planu Odnowy Miejscowości Domaradz nie był procesem oderwanym od konkretnej rzeczywistości. Podstawą do powstania niniejszego planu było Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Damnica, które są zgodne ze Strategią Rozwoju Województwa Pomorskiego.

1. Charakterystyka miejscowości Domaradz

1.1. Rys historyczny miejscowości

Domaradz znajdował się wśród dóbr należących do rodu szlacheckiego Domrese legitymującym się herbem von Stojentínów i mieszkającym w XIV wieku na ziemi wokół Słupska. W 1440 roku wieś przeszła, drogą zakupu, w ręce Martina von Zitzewitz i pozostała w rękach rodu aż po 1945 rok.

W roku 1784 we wsi znajdowały się folwark, gospoda i kuźnia; rezydował tu też nauczyciel (Schulmeister). Na terenach należących do wsi działała cegielnia, były 22 domy. Hermann von Zitzewitz z Cecenowa, który przejął Domaradz w drodze dziedziczenia w 1834 roku, okazał się bardzo dobrym gospodarzem. Był ucieleśnieniem starej, pomorskiej tradycji rodowej, jako gospodarz i myśliwy. Za jego kadencji Domaradz rozkwitł oraz wybudowano nowy pałac. Przysłowiowy porządek sięgał, gdzie wzrok nie sięga, a przejezdni długo pamiętali czyste, po wielokroć zamiatane drogi. Wieś przypominała wielki park. Do historii przeszły m. in. tamtejsze polowania. Ostatnimi właścicielami majątku byli Paul (zmarły w 1908 roku) i Peter - Hermann. Domaradz leżał w otoczeniu wielkich kompleksów leśnych.

1.2. Położenie

Miejscowość Domaradz - wieś sołecka położona w Gminie Damnica, w powiecie słupskim, w województwie pomorskim. Stanowi jedno z 17 sołectw Gminy Damnica, które leży w południowej części Gminy Damnica w odległości 10 km od centrum Gminy. Graniczy z terenami Gminy Potęgowo i Gminy Dębica Kaszubska.

Wieś Domaradz położona jest bezpośrednio przy drodze krajowej E - 6 łączącej Szczecin z Gdańskiem w odległości 16 km od miasta Słupsk.

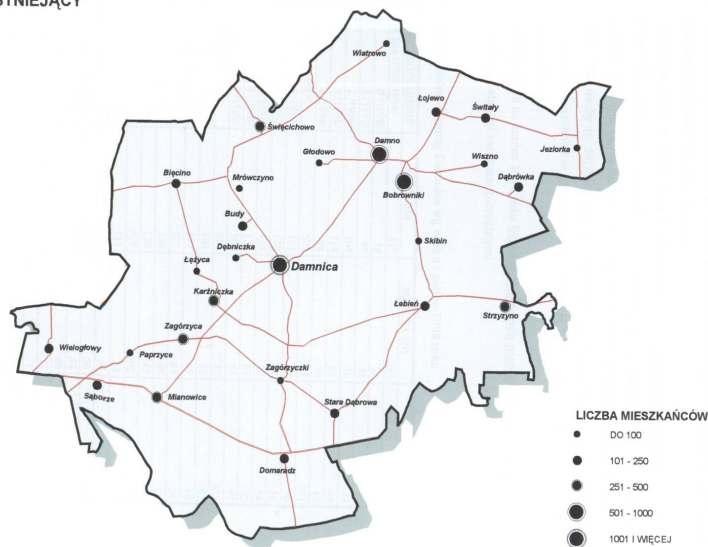
1.3. Ludność

Na dzień 31 grudnia 2008 roku według ewidencji ludności jaką posiada Gmina Damnica ilość osób zameldowanych na pobyt stały dla miejscowości i sołectwa Domaradz wynosiła 236 mieszkańców, co stanowi 3,78% ludności gminy, w tym:

Kobiet - 108
Mężczyzn – 128
Ludność w wieku przedprodukcyjnym - 58
Ludność w wieku produkcyjnym - 148
Ludność w wieku poprodukcyjnym - 30

Lokalna społeczność stanowi przede wszystkim pokolenie osób w średnim wieku. Największa grupa znajduje się w przedziale od 18 do 65 roku życia, o zbliżonym zróżnicowaniu ze względu na płeć.

LUDNOŚĆ GMINY DAMNICA WG MIEJSCOWOŚCI
STAN ISTNIEJĄCY

Źródło: studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Damnica

Ludność z sołectwa Domaradz mieszka przede wszystkim w budynkach jednorodzinnych, wybudowanych w okresie przed lub bezpośrednio powojennym, chętnie kupowane są działki budowlane i zakładane owe gospodarstwa domowe. W Domaradzu bardzo chętnie osiedliliby się ludzie, którzy poszukują spokoju, świeżego powietrza, bliskości lasów oraz łona natury nie zdegradowanego przez przemysł, osoby które są na rencie bądź emeryturze.

1.4. Charakterystyka ogólna.

Wieś sołecka położona przy drodze krajowej nr 6. Dommerese (1400), Dumrese (1485). Nazwę wywodzi się od nazwy osobowej Domard.

Sołectwo położone jest w czystej strefie ekologicznej otaczającej półkolem wieś Domaradz. Dobre ziemie rolnicze oraz położenie przy głównej trasie to jego główne atuty. W skład sołectwa wchodzi jedna miejscowość – Domaradz. Wieś o charakterze typowo rolniczym i przeważającej powierzchni użytków rolnych o wysokim wskaźniku bonitacji gleb. Posiada więc doskonałe warunki do intensywnej produkcji rolniczej.

Położenie przy ruchliwej drodze krajowej E-6 stwarza możliwość rozwinięcia funkcji gospodarczej jak i usługowo - produkcyjnej oraz zarządzanie miejsc obsługi podróżujących w kierunku Gdańska i Szczecina.

Korzystne usytuowanie i bliskość Słupska powoduje, że istnieje tutaj lepszy dostęp do dóbr kultury, urzędów administracji publicznej oraz komunikacji, co stwarza, że sołectwo pełni funkcję mieszkaniową i istnieje możliwość jej rozwinięcia.

Ludność zamieszkująca na tym terenie w 90% stanowi ludność napływową utrzymującą się głównie z pracy poza terenem sołectwa oraz rent i emerytur. Bezrobocie w sołectwie jako miejscowości po byłym Państwowym Gospodarstwie Rolnym sięga 20%.

W sołectwie znajduje się Szkoła Podstawowa, kościół, zabytkowa baszta i park oraz cmentarz katolicko-ewangelicki.

Na terenie sołectwa działają dwie spółki rolne, jeden zakład pozysku drewna. jeden sklep oraz restauracja, są to jednak podmioty gospodarcze rodzinne lub zatrudniające pracowników tylko sezonowo.

W sołectwie działa klub sportowy Dom - Star jako Stowarzyszenie.

Miejscowość Domaradz jest w 100% zwodociągowana. Brak jest kanalizacji sanitarnej, występuje niezadowolający stan sieci dróg wewnętrznych. Budynki mieszkalne oraz świetlica wymaga remontu i odnowienia.

W Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego na terenie sołectwa przewidziano tereny do potencjalnego rozwoju gospodarczego i mieszkaniowo - usługowego.

Uczestnictwo Polski w Unii Europejskiej i związany z tym ruch kołowy w kierunku Trójmiasta, powoduje zwiększenie atrakcyjności inwestycyjnej i gospodarczej oraz usługowej w sołectwie Domaradz.

2. Inwentaryzacja zasobów służących odnowie miejscowości

2.1. Zasoby naturalne

Sołectwo Domaradz położone jest na terenie obrębu geodezyjnego Domaradz, który zajmuje ogólną powierzchnię 1.209,05 hektarów, z czego użytki rolne wynoszą 727,27 ha, lasy i grunty zadrzewione i zakrzaczone – 416,65 ha, tereny zurbanizowane – 4,40 ha, nieużytki 0,96 ha, wody – 0,00 ha.

Najcenniejszy przyrodniczy zasób miejscowości gwarantujący ochronę jej bioróżnorodności, stanowią lasy oraz grunty i użytki rolne. Wśród występujących powierzchni leśnych duży jest udział cennych lasów liściastych: bukowych, dębowo-bukowych, olsów. Jednak siedliska są często zniekształcone zbyt dużą domieszką sosny w drzewostanach.

W Domaradzu stanowiska archeologiczne zlokalizowane są w jednej strefie ochrony archeologiczno-konserwatorskiej w mikroregionie osadniczym zawierającym:

I. STREFA „OW” WZGLĘDNEJ OCHRONY ARCHEOLOGICZNO-KONSERWATORSKIEJ

- **AZP 9-31/52 Domaradz** – cmentarzysko kultury pomorskiej z grobami skrzynkowymi,
- **AZP 9-31/51 Domaradz** – cmentarzysko kultury pomorskiej z grobami skrzynkowymi,
- **AZP 9-31/57 Domaradz** – osada wczesnośredniowieczna,
- **AZP 9-31/58 Domaradz** – osada wczesnośredniowieczna,
- **AZP 9-31/59 Domaradz** – osada wczesnośredniowieczna,

Obecność dóbr naturalnych, przyrodniczych wskazuje kierunek rozwoju sołectwa. Wiadomo, że nie może to być gospodarka rabunkowa nastawiona na ekstensywne wykorzystanie posiadanych zasobów i nie może to być ciężki przemysł, niszczący środowisko. Musi to być ekologiczne rolnictwo, zrównoważona gospodarka leśna prowadzona przez Lasy Państwowe wraz ze stworzeniem możliwości do działalności gospodarczej wykorzystującej posiadane walory przyrodnicze.

2.2. Turystyka

Obszar miejscowości posiada walory dla rozwoju funkcji turystycznej, których podstawę stanowią cechy środowiska przyrodniczego i kulturowego, w tym:

- występowanie zasobów środowiska kulturowego:
- występowanie kompleksów leśnych niezbędnych do rozwoju agroturystyki, przyciągnięcia grzybiarzy.

W koncepcji rozwoju i zagospodarowania dla miejscowości Domaradz wynikającej ze studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Damnica przyjmuje się następujące kierunki rozwoju turystyczno-rekreacyjnego:

- rozwój turystyki kwalifikowanej związanej z naturalnymi walorami gminy tj. myślistwo, jeździectwo,
- wyznaczenie i urządzenie sieci tras rowerowych,
- rozwój turystyki i rekreacji na terenach leśnych,
- promocja walorów turystycznych miejscowości.

W Domaradzu planuje się wyznaczyć na bazie atrakcyjnych elementów środowiska przyrodniczego, kulturowego i istniejącego osadnictwa - miejsca obsługi turystów, również tych rowerowych, uwzględniając integrację z różnymi środkami transportu. Proponowany system ścieżek rowerowych utworzyłby układ o strukturze pętlowej, swobodnie penetrującej obszar i przebieg umożliwiający wybór ścieżki z możliwością dotarcia do dowolnego węzła.

Sieć ścieżek powinna zostać stworzona w nawiązaniu do międzynarodowej trasy rowerowej „Hanzeatyckiej”, a także regionalnej trasy rowerowej „Dolina Słupi” - szlakiem elektrowni wodnych w kierunku Ustki. Przyjęto ciągły układ tras rowerowych. Są to atrakcyjne widokowo

trasy, które po urządzeniu infrastruktury dla ruchu rowerowego mogą stać się alternatywą innego, powszechnie dostępnego rodzaju wypoczynku.

2.3. Zabytki

W Domaradzu znajdują się ciekawe miejsca, które warto zobaczyć i odwiedzić. Do najważniejszych z nich należy:

Kościół ewangelicki ob. rzym.- kat. fil. p.w. św. Stanisława Kostki **w Domaradzu** (murowany, ufundowany i wybudowany w 1907 r., prawdopodobnie przez Paula von Zitzewitz, właściciela Domaradza).

Fot. Kościół w Domaradzu
Źródło: www.damnica.pl

Kościół zbudowany na planie prostokąta z kwadratową wieżą od wschodu, jednonawowy - prezbiterium wyodrębnione ścianami wewnętrznymi - prostokątne zamknięte trójbokiem. Wejście od południa. Kruchta szerokości nawy od południa. Schody na emporę w zachodniej części kruchty. Budowla posiada zwartą bryłę. Kościół jednokondygnacyjny z dwukondygnacyjną wieżą, nakryty dachem dwuspadowym, wieża czterobocznym hełmem zwieńczonym chorągiewką z datą 1907.

Kościół na fundamentach kamiennych, ściany zewnętrzne murowane z cegły - watek krzyżowy i drewniane odcinki w górnych partiach ścian. Ściany wewnętrzne drewniane. Wieżba dachowa - niedostępna. Strop drewniany, belkowy. Pokrycie dachu - blacha ocynkowa. W świątyni znajdują się XIX-wieczne elementy, tj.: ambona, konfesjonał, empora, witraże.

W elewacji wschodniej wieży jest marmurowa tablica z inskrypcją „1907 P.u.C.v.Z”.

Pawilon parkowy, myśliwski w Domaradzu - budynek położony w południowo-zachodniej części wsi, na południe od zabudowań wiejskich, na skraju dawnego parku, po wschodniej stronie drogi bocznej. Zbudowany w połowie XIX wieku. Pawilon był prawdopodobnie wykorzystywany jako domek myśliwski. Ostatni Zitzewitzowie słynęli jako wspaniali organizatorzy wielkich polowań. Obecnie obiekt opuszczony i zdemolowany. Stan budynku jest bardzo zły.

Budynek zbudowany na planie kwadratu z prostokątną, wąską przybudówką od południowego-zachodu oraz z przylegającym do przybudówki budynkiem gospodarczym na planie prostokąta. Wejście prowadzące do pomieszczeń drugiej kondygnacji poprzez klatkę schodową. Wszystkie elewacje zwieńczone gzymsem arkadkowym i krenelażem. W narożach ośmioboczne sterczyny. Wyposażenie architektoniczne - attyka, fryz, wieżyczki narożne.

Fot. Pawilon parkowy, myśliwski w Domaradzu
Źródło: www.damnica.pl

Park podworski - stare jodły, żywotniki, cyprysiki, choiny kanadyjskie, jedlice, świerki, aleja dębów piramidalnych, buk zwisający.

Pomniki przyrody - dąb szypułkowy - obwód 470 cm, pierśnica 156 cm, wysokość 17 m przy drodze gminnej.

Zespół folwarczny z początku lat 20, XX wieku.

3. Misja

Miejscowość i Sołectwo Domaradz w 2016 roku to miejsce z wykorzystanymi terenami inwestycyjnymi, pełną infrastrukturą techniczną, kompleksem sportowo - rekreacyjnym, zmniejszonym bezrobociem, rozwiniętą działalnością gospodarczo - usługową. Estetyczne, zadbane i przyjazne dla mieszkańców oraz przejezdnych gości, z wykształconym, aktywnym społeczeństwem oraz prężnymi organizacjami działającymi na rzecz rozwoju lokalnego.

4. Analiza SWOT

4.1. Mocne i słabe strony

Mocne strony	Słabe strony
<ol style="list-style-type: none"> 1. Czyste środowisko i duży udział obszarów leśnych wokół sołectwa. 2. Wysoka przydatność gleb dla produkcji rolnej. 3. Tereny do zagospodarowania. 4. Występowanie wśród mieszkańców jednostek aktywnych i przedsiębiorczych. 5. Otwartość Urzędu Gminy Damnica i jego pracowników na pomoc sołectwu w wszelkich działaniach na rzecz własnego środowiska. 6. Niezniszczone środowisko przez przemysł. 7. Położenie przy trasie krajowej Szczecin - Gdańsk. 8. Dobra współpraca z władzami gminy.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Bezrobocie. 2. Brak dostatecznych środków na rozwój. 3. Niska aktywność zawodowa wolnych zasobów pracy. 4. Ucieczka wykształconej młodzieży. 5. Brak bazy turystycznej. 6. Postawa roszczeniowa ludności. 7. Brak planu zagospodarowania przestrzennego. 8. Brak inwencji mieszkańców sołectw w kierunku wykorzystania położenia wsi. 9. Brak reklamy i medialności atrakcyjności i walorów sołectw. 10. Brak uzbrojonych terenów mieszkaniowych do inwestowania i rozwoju usług.

11. Niezadowalający stan infrastruktury technicznej. 12. Brak silnych wspólnych tradycji.

4.2. Szanse i zagrożenia

Szanse	Zagrożenia
1. Możliwość finansowego wsparcia rozwoju wsi z programów pomocowych Unii Europejskiej. 2. Zainteresowanie potencjalnych inwestorów zewnętrznymi terenami sołectwa Domaradz - dalekosiężne plany w zakresie rozwoju mieszkalnictwa oraz usług. 3. Wzrost zainteresowania zamieszkaniem na wsi 4. Zaktywowanie mieszkańców do działań na rzecz rozwoju własnego sołectwa. 5. Efektywne wykorzystanie walorów przyrodniczych i turystycznych. 6. Stworzenie nowych miejsc pracy. 7. Bliskość miasta Słupska i Lęborka. 8. Uczestnictwo Polski w Unii Europejskiej. 9. Programy Pomocowe na Aktywizację Obszarów Wiejskich.	1. Brak stabilizacji w planowaniu przestrzennym. 2. Niz demograficzny i starzenia się mieszkańców. 3. Niekorzystna w porównaniu do pozostałych regionów Pomorza sytuacja społeczno - gospodarcza terenu gminy Damnica. 4. Niska atrakcyjność dla inwestorów oraz położenie w rejonie depresji społeczno - gospodarczej. 5. Możliwość usytuowania na terenie sąsiedniej gminy tarczy antyrakietowej. 6. Słaba polityka rolna. 7. Rezygnacja z realizacji drogi ekspresowej E-6. 8. Niekorzystna polityka rolna. 9. Niski przydział środków publicznych na infrastrukturę techniczną.

Tabele opracowane na podstawie zebranych materiałów i obserwacji środowiska.

5. Priorytety i cele strategiczne:

Mieszkańcy sołectwa podczas spotkań nad opracowaniem Planu Odnowy Miejscowości Domaradz wskazali wiele potrzeb i działań realizacyjnych. Z powodu ich wielkości oraz ograniczonych możliwości organizacyjnych i finansowych wystąpiła konieczność wyboru tych priorytetów, które pozwolą i przyczynią się dla osiągnięcia celów strategicznych.

Podstawą tego wyboru stał się stopień ważności i pilności z punktu widzenia wzrostu poziomu życia mieszkańców sołectwa, stymulowania rozwoju społeczno -gospodarczego oraz ochrony środowiska i dziedzictwa kulturowego.

Efektem przeprowadzenia tych działań jest powstanie listy zadań do realizacji w pierwszej kolejności. Zostały one przyporządkowane poszczególnym celom i priorytetom.

W Planie Odnowy Miejscowości Domaradz zostały ujęte zadania infrastruktury sanitarnej jako zadania o najwyższej wadze. Istnieją duże potrzeby w tym zakresie, zadania tego typu wymagają nakładu dużych środków finansowych oraz są trudne, aczkolwiek konieczne do zrealizowania.

O potrzebach z zakresu infrastruktury i rozwoju gospodarczego mówi misja rozwoju stanowiąca swoisty cel kierunkowy. Przedstawia ona w sposób skondensowany pożądane kierunki rozwoju sołectwa.

Priorytet I
Aktywizacja kulturalna, sportowa i edukacyjna

CEL 1. TERMOMODERNIZACJA I REMONT ŚWIETLICY WIEJSKIEJ.

Działanie:

1. Ocieplenie ścian zewnętrznych budynku.
2. Ocieplenie stropu na salą.
3. Ocieplenie podłogi na gruncie.
4. Usprawnienie instalacji C.O. poprzez
  - a) Montaż grzejników płytowych,
  - b) Wykonanie stalowej instalacji C.O.
  - c) Montaż kotła na paliwo stałe z automatycznym podajnikiem paliwa i regulacją pogodową temperatury czynnika
  - d) Hermetyzację i regulację instalacji C.O. co doprowadzi do podniesienia sprawności obiegu grzewczego

CEL 2. ZAKUP WYPOSAŻENIA DO ŚWIETLICY WIEJSKIEJ

Działanie:

1. Zakup niezbędnego wyposażenia meblowego (stoły, krzesła, regały itp.)
2. Zakup komputera i telewizora
3. Zakup artykułów papierniczych i gier oraz drobnego sprzętu sportowego niezbędnego do organizacji zajęć dla dzieci.

CEL 3. URUCHOMIENIE ALTERNATYWNEGO PRZEDSZKOLA DLA DZIECI ZE WSI DOMARADZ.

Działanie:

1. Organizacja spotkań i warsztatów dla rodziców podnoszących kwalifikacje wychowawcze.
2. Stworzenie dzieciom w wieku przedszkolnym alternatywnego ośrodka edukacji przedszkolnej:
  - e) otwarcie i prowadzenie ośrodka od października 2008 do czerwca 2010 r.
  - f) prowadzenie zajęć przez 5 dni w tygodniu,
  - g) prowadzenie różnorodnych form zajęciowych: teatralnych, muzycznych, ceramicznych, językowych.
3. Zatrudnienie wykwalifikowanych nauczycieli edukacji wczesno przedszkolnej oraz instruktorów zajęć.
4. Zapewnianie materiałów dydaktycznych do prowadzenia zajęć oraz zakup wyposażenia.
5. Organizowanie wspólnych wydarzeń artystycznych.

CEL 4. UTWORZENIE KOMPLEKSU SPORTOWO – REKREACYJNEGO.

Działanie:

4. Budowa szatni.
5. Budowa sceny i jej zadaszenie wraz z wykonaniem ławek.
6. Niwelacja płyty boiska.
7. Doprowadzenie zasilania elektrycznego.
8. Budowa boiska do siatkówki i wykonanie boiska do koszykówki.
9. Budowa małego boiska (treningowego) do piłki nożnej.

CEL 5. ZAGOSPODAROWANIE STAWU WIEJSKIEGO.

Działanie:

1. Oczyszczenie/ rekultywacja stawu z zarośli oraz śmieci oraz pogłębienie stawu.

2. Zarybienie stawu.
3. Wykonanie placu rekreacyjnego przy stawie.
4. Posadowienie lamp oświetleniowych.
5. Zasadzenie krzewów, posprzątanie terenu wokół stawu.

CEL 6. WZMOCNIENIE WIĘZI LOKALNYCH.

Działanie:

1. Kultywowanie tradycji.
2. Poszerzenie działalności kulturalnej na bazie zespołu Brzask.
3. Poszerzenie działalności sportowej.

Priorytet II Estetyzacja wsi

CEL 1. POPRAWA WIZERUNKU WSI.

Działanie:

1. Zadrzewienie i zakrzewienie terenu sołectwa.
2. Usunięcie drzewostanu chorego i zagrażającego bezpieczeństwu.
3. Konkurs „Najpiękniejsza zagroda”

CEL 2. UPORZĄDKOWANIE I ZAGOSPODAROWANIE MIEJSC ZANIEDBANYCH.

Działanie:

1. Teren przy stawie wiejskim i centrum wsi.
2. Teren wokół boiska sportowego i drogi dojazdowej do boiska
3. Teren przy Kościele i Cmentarzu.
4. Miejsce pochówku córki i właściciela Domaradza przed 1945 rokiem.
5. Teren Zabytkowego Parku i Baszty.
6. Teren po byłych budynkach gospodarczych PGR.
7. Teren wokół Szkoły Podstawowej i boisko szkolne.

Priorytet III Rozwój i poprawa infrastruktury technicznej

CEL 1. BUDOWA KANALIZACJI SANITARNEJ WRAZ Z PRZEPOMPOWNIAMI NA TERENIE MIEJSCOWOŚCI DOMARADZ.

CEL 2. POPRAWA STANU DRÓG WEWNĘTRZNYCH.

Działanie:

1. Wykonanie odwodnienia dróg wewnętrznych.
2. Wykonanie remontu drogi od trasy E-6 (przy restauracji) poprzez wieś do trasy E-6 (przy sklepie spożywczym)
3. Wykonanie drogi dojazdowej 'do boiska sportowego.
4. Wykonanie drogi dojazdowej do budynku Nr 4; 5; 6
5. Wykonanie drogi dojazdowej do budynku Nr 12.
6. Remont drogi dojazdowej do budynku Nr 8 (gorzelnia).

CEL 3. POPRAWA BEZPIECZEŃSTWA MIESZKAŃCÓW.

Działanie:

1. Uzupełnienie oświetlenia na terenie wsi.
2. Wykonanie oświetlenia przy trasie E-6 na całej długości jej przebiegu przez wieś.

3. Wykonanie chodnika dla pieszych przy trasie E-6 od strony zabudowań wiejskich.
4. Budowa chodników i ciągów pieszo - jezdnych.

Priorytet IV
Aktywizacja Gospodarcza i Usługowa.

CEL 1. UTWORZENIE CENTRUM AKTYWIZACJI WSI.

Działanie:

1. Powstanie lokalnego stowarzyszenia.
2. Organizacja szkoleń.
3. Promocja lokalna.
4. Wykorzystanie potencjału wiedzy i doświadczenia mieszkańców.

CEL 2. AKTYWIZACJA ŚRODOWISKA ROLNICZEGO.

Działanie:

1. Organizowanie spotkań z pracownikami ODR.
2. Stworzenie przyjaznej atmosfery dla firm rolnych gospodarujących na terenie sołectwa.
3. Likwidacja barier psychologicznych w stosunku do nowych użytkowników; właścicieli gruntów rolnych.

CEL 3. ROZWÓJ DZIAŁALNOŚCI GOSPODARCZO - USŁUGOWEJ.

Działanie:

1. Uruchomienie punktów gastronomiczne - usługowych.
2. Utworzenie miejsc parkingowych dla pojazdów.

CEL 4. ZAGOSPODAROWANIE PRZESTRZENNE I ROZWÓJ LOKALNY.

Działanie:

1. Opracowanie planu zagospodarowania przestrzennego dla miejscowości Domaradz.
2. Wytyczenie działek budowlanych i uzbrojenie.
3. Zakup działek pod budownictwo mieszkaniowe jednorodzinne oraz usługowe.

6. Harmonogram przedsięwzięć przewidzianych do realizacji

Tabela 1. Harmonogram planowanych przedsięwzięć

Lp.	Nazwa przedsięwzięcia	Data realizacji	Koszty i uczestnicy *	Uwagi
1.	Priorytet 1, cel 1: Termomodernizacja i remont budynku świetlicy wiejskiej.	2008/2009	Gminny Ośrodek Kultury i Sportu, Gmina Damnica, fundusze unijne Wartość: 111.000,00 zł	dokumentacja techniczna, projekty, audyt energetyczny
2.	Priorytet 1, cel 2: Zakup wyposażenia do świetlicy wiejskiej.	2009	Gminny Ośrodek Kultury i Sportu, fundusze unijne Wartość: 20.000,00 zł	Szacunkowy kosztorys

3.	Priorytet 1, cel 3: Uruchomienie alternatywnego przedszkola dla dzieci z m. Domaradz.	2008 - 2010	Fundacja Kaszubskie Słoneczniki, Gmina przy współudziale środków zewnętrznych Wartość: 15.000,00 zł	-
4.	Priorytet 1, cel 4: Utworzenie kompleksu sportowo - rekreacyjnego przy istniejącym boisku sportowym	do 2016	Gmina, środki zewnętrzne Wartość: 150.000,00 zł	dokumentacja projektowa i techniczna do wykonania
5.	Priorytet 1, cel 5: Zagospodarowanie stawu wiejskiego.	do 2016 r.	Gmina, społeczność lokalna przy współudziale środków zewnętrznych w ramach małych projektów Wartość: 35.000,00 zł	-
6.	Priorytet 1, cel 6: Wzmocnienie więzi lokalnych.	przez cały okres obowiązywania planu	Gmina, środki zewnętrzne w ramach małych projektów Wartość: 50.000,00 zł	-
7.	Priorytet II, cel 1: Poprawa wizerunku wsi.	2010/2013	Gmina, społeczność lokalna, fundusze zewnętrzne Wartość: 10.000,00 zł	-
8.	Priorytet II, cel 2: Uporządkowanie i zagospodarowanie miejsc zaniedbanych.	przez cały okres obowiązywania planu	Gmina, środki ze źródeł zewnętrznych, Wartość (roczna): 5.000,00 zł	-
9.	Priorytet III, cel 1: Budowa kanalizacji sanitarnej wraz z przepompowniami na terenie m. Domaradz	2009-2010	Gmina Damnica i środki pomocowe zewnętrzne/ unijne Wartość: do 3.500.000,00 zł	dokumentacja techniczna (projekty, kosztorysy)
10.	Priorytet III, cel 2: Poprawa stanu dróg wewnętrznych.	Przez cały okres obowiązywania planu	Gmina, wkład społeczny, środki zewnętrzne, Wartość: 500.000,00 zł	dokumentacja techniczna (projekty, kosztorysy)
11.	Priorytet III, cel 3: Poprawa bezpieczeństwa mieszkańców.	2008-2010	Gmina przy współudziale społeczności lokalnej i środków zewnętrznych Wartość: 100.000,00 zł	-
12.	Priorytet IV, cel 1: Utworzenie Centrum Aktywizacji Wsi.	do 2016	Gmina Damnica i środki pomocowe zewnętrzne/ unijne Wartość: 150.000,00 zł	dokumentacja do wykonania
13.	Priorytet IV, cel 2: Aktywizacja środowiska rolniczego.	Przez cały okres obowiązywania planu	Gmina Damnica, przedsiębiorcy/ inwestorzy zewnętrzni, lokalna społeczność, środki pomocowe	-
14.	Priorytet IV, cel 3: Rozwój działalności gospodarczo – usługowej.	przez cały okres obowiązywania planu	Gmina, środki ze źródeł zewnętrznych, Wartość globalna: 1.000.000,00 zł	dokumentacja do wykonania

15.	Priorytet IV, cel 4: Zagospodarowanie przestrzenne i rozwój lokalny.	przez cały okres obowiązywania planu	Gmina, środki ze źródeł zewnętrznych, Wartość: 100.000 zł	dokumentacja do wykonania
-----	--	--------------------------------------	---	---------------------------

* Pozyskanie środków na realizację poszczególnych przedsięwzięć planowane jest z następujących źródeł:

1. budżetu Gminy Damnica,
2. dotacji celowych,
3. PROW WP 2007-2013,
4. RPO WP 2007-2013,
5. POW,
6. SPO,
7. Istniejących programów ministerialnych, samorządowych wyższych szczebli,
8. porozumienia (sponsorzy).
9. wkładu własnego mieszkańców miejscowości.

Tabela 2. Opis planowanych przedsięwzięć

LP.	Nazwa przedsięwzięcia	Efekty	Uzasadnienie
1.	Priorytet 1, cel 1: Termomodernizacja i remont budynku świetlicy wiejskiej.	Poprawa życia kulturowego lokalnej społeczności oraz jej aktywizacja. Zaspokojenie potrzeb mieszkańców w zakresie umożliwiającym spędzenie wolnego czasu we wspólnym gronie. Podniesienie standardu życia, wzrost atrakcyjności wsi, promocja wsi poprzez organizowanie festynów, zabaw i imprez. Poprawa estetyki miejscowości, poprawa standardu życia mieszkańców, obniżenie kosztów utrzymania obiektu.	Potrzeba doprowadzenia obiektu do wyższego standardu wynika z konieczności posiadania takiego miejsca dla organizacji spotkań, wypoczynku, rekreacji oraz szerzenia więzi międzyludzkich. Miejsce reprezentacyjne sprzyjające promocji wsi oraz zaspokajające potrzeby integracji mieszkańców. Obiekt częściowo w złym stanie technicznym, wymaga remontu. Problemy z centralnym ogrzewaniem – nieekonomiczny system grzewczy.
2.	Priorytet 1, cel 2: Zakup wyposażenia do świetlicy wiejskiej	Wzrost atrakcyjności wsi, podniesienie standardu życia mieszkańców. Stworzenie dzieciom możliwości aktywnego spędzenia wolnego czasu.	Potrzeba zakupu wyposażenia do świetlicy wynika z faktu, iż od wielu lat nie uzupełniano jej zasobów, a istniejące wyposażenie uległo częściowemu zniszczeniu lub wyczerpaniu. Niezbędne są wszelkiego rodzaju artykuły papiernicze, gry i zabawy dla dzieci, komputer i TV dla starszych osób korzystających ze świetlicy a także podstawowe wyposażenie meblowe.

3.	Priorytet 1, cel 3: Uruchomienie alternatywnego przedszkola dla dzieci z m. Domaradz.	Stworzenie dzieciom lepszego startu w życie, zapewnienie prawidłowego ich rozwoju i pobudzenia do rozwoju talentów. Stworzenie zaplecza dla edukacji przedszkolnej.	Na wsiach podobnych do m. Domaradz dzieci najczęściej pozostają w domach, bo jedyne przedszkole jest znacznie oddalone od wsi, istnieje utrudnienie dowiezienia do niego dzieci. Inwestycja niezbędna ze względu na występujące zapotrzebowanie na edukację przedszkolną. Pracujący rodzice chętnie skorzystają z usług placówki.
4.	Priorytet 1, cel 4: Utworzenie kompleksu sportowo - rekreacyjnego przy istniejącym boisku sportowym.	Promocja zdrowego trybu życia wśród mieszkańców, zaspokojenie potrzeb w zakresie alternatywnych form spędzenia wolnego czasu. Podniesienie standardu życia, wzrost atrakcyjności wsi, jej promocja poprzez organizowanie festynów, zabaw, imprez sportowych, między sołeckich rozgrywek piłkarskich.	We wsi istnieje Klub Sportowy DOM-STAR, który nie posiada odpowiedniego zaplecza sportowego. Budowa kompleksu sportowego z odpowiednim zapleczem wynika z konieczności posiadania takiego miejsca do wypoczynku biernego i czynnego, sportu oraz rekreacji. Miejsce reprezentacyjne, sprzyjające promocji wsi oraz zaspokajające potrzeby integracji społecznej mieszkańców.
5.	Priorytet 1, cel 5: Zagospodarowanie stawu wiejskiego.	Zagospodarowanie terenu stawku będącego w centrum miejscowości, podniesienie estetyki i wizerunku wsi.	W centrum wsi znajduje się stawek, który jest bardzo zanieczyszczony, źle utrzymany, pogorsza wizerunek, estetykę miejscowości.
6.	Priorytet 1, cel 6: Wzmocnienie więzi lokalnych.	Wzmocnienie więzi przyczyni się do poprawy aktywności i podnoszenia wspólnych inicjatyw społecznych.	Brak poczucia wspólnoty, brak inicjatyw lokalnych, małe zaangażowanie społeczności.
7.	Priorytet II, cel 1: Poprawa wizerunku wsi.	Zagospodarowanie wsi, poprawa jej estetyki, przyciągnięcie nowych mieszkańców, inwestorów oraz turystów.	Na niektórych terenach sołectwa znajdują się dzikie wysypiska śmieci, który pogorszą wizerunek miejscowości.
8.	Priorytet II, cel 2: Uporządkowanie i zagospodarowanie m-c zaniedbanych.	Zagospodarowanie terenów miejscowości, podniesienie estetyki.	Na niektórych terenach znajdują się obszary zaniedbane, które pogorszą wizerunek miejscowości.
9.	Priorytet III, cel 1: Budowa kanalizacji sanitarnej wraz z przepompowniami na terenie m. Domaradz	Powstanie sieć/ instalacja kanalizacyjna łącząca kilka miejscowości z kilku sołectw. Poprawa i wpływ na ochronę środowiska, zmniejszenie do minimum ilości odprowadzanych ścieków do środowiska.	W sołectwie brak kanalizacji sanitarnej.
10.	Priorytet III, cel 2: Poprawa stanu dróg wewnętrznych.	Zagospodarowanie wsi, poprawa jej estetyki, przyciągnięcie nowych mieszkańców, inwestorów.	Drogi wewnętrzne są w słabym stanie technicznym, który pogorsza bezpieczeństwo mieszkańców i przyjezdnych oraz pogarsza wizerunek miejscowości.

11.	Priorytet III, cel 3: Poprawa bezpieczeństwa mieszkańców.	Poprawa estetyki wsi, komunikacji wewnętrznej i standardu życia mieszkańców. Poprawa bezpieczeństwa mieszkańców wsi. Uniknięcie szerzenia się patologii, przemocy oraz niebezpieczeństwa w miejscowości.	Poprawa estetyki osiedla, poprawa komunikacji wewnętrznej, poprawa standardu życia mieszkańców. Niewystarczająca infrastruktura w zakresie oświetlenia, braki występujące w różnych częściach miejscowości.
12.	Priorytet IV, cel 1: Utworzenie Centrum Aktywizacji Wsi.	Powstanie Centrum Aktywizacji Wsi. Zagospodarowanie miejscowości. Utworzenie miejsca do spotkań, zabaw dla dzieci, zapewnienie bezpieczeństwa i możliwości atrakcyjnego spędzenia czasu.	Nie ma takiego obiektu na terenie całej gminy. Jego powstanie zasadne jest z punktu widzenia charakterystyki zarówno gminy jak i miejscowości. Inwestycja przewidziana jest do realizacji na obszarze, gdzie nie ma odpowiedniej infrastruktury takiego typu.
13.	Priorytet IV, cel 2: Aktywizacja środowiska rolniczego.	Wzmocnienie więzi przyczyni się do poprawy aktywności i podnoszenia wspólnych inicjatyw społecznych.	Brak poczucia wspólnoty, więzi między mieszkańcami i rolnikami, brak inicjatyw lokalnych.
14.	Priorytet IV, cel 3: Rozwój działalności gospodarczo - usługowej.	Stworzenie możliwości przyciągnięcia nowej ludności do Domaradza. Zwiększenie zaplecza do rozwoju i prowadzenia działalności gospodarczej.	Niewystarczające zasoby mieszkaniowe. Chęć przyciągnięcia nowych inwestorów, mieszkańców z miasta bądź zapewnienie działek budowlanych, komercyjnych dla zgłaszających zapotrzebowanie.
15.	Priorytet IV, cel 4: Zagospodarowanie przestrzenne i rozwój lokalny.	Powstanie plan zagospodarowania przestrzennego wsi. Zwiększenie oferty nieruchomości wystawianych do sprzedaży. Uzbrojenie działek oferowanych do sprzedaży celem podniesienia ich atrakcyjności.	Miejscowość Domaradz nie posiada planu zagospodarowania przestrzennego. Mała ilość działek oferowanych do sprzedaży. Niska atrakcyjność działek wystawianych na sprzedaż i mała możliwość zabudowy.

10. ANALIZA I PODSUMOWANIE

Plan Odnowy Miejscowości Domaradz na lata 2009 - 2016 określa pożądane kierunki w postaci priorytetów, celów i działań realizowanych na rzecz stworzenia jak najlepszego wizerunku wsi, trwałego rozwoju oraz wzrostu poziomu życia mieszkańców.

Plan Odnowy Miejscowości Domaradz ma charakter otwarty i może ulegać zmianom wraz z wypracowaniem innych planów w trakcie zmieniającej się rzeczywistości. Jednak nowe zadania wprowadzane do niniejszego Planu winny wypełniać określoną przez społeczność lokalną misję, priorytety i cele strategiczne.

Niniejszy Plan Odnowy proponuje określone kierunki rozwoju stanowiąc podstawę do współdziałania wszystkich osób, grup i instytucji oraz umożliwi współpracę z samorządem lokalnym, innymi sołectwami naszej gminy jak i sołectwami innych przyległych Gmin.

Plan odnowy przyczyni się do uaktywnienia mieszkańców i aktywnie wpłynie na przemiany w sołectwie Domaradz oraz wzmocni więzi między społecznością lokalną tych sołectw, zwiększając szansę na osiągnięcie wspólnych celów.